

2.4 REDAKTOREM LIDOVÝCH NOVIN (1930–1938)

Dne 1. dubna 1930 se Hubert Ripka stal členem redakčního kolektivu *Lidových novin*.⁸⁹ Jeho příchod byl součástí pozvolné generační obměny redakce. V lednu 1928 ukončil svůj život sebevraždou Rudolf Těsnohlídek. V posledních letech před svou smrtí v roce 1931 se na práci v *Lidových novinách* již příliš nepodílel ani jejich zakladatel Adolf Stránský. Také návrat Arnošta Heinricha do redakce v roce 1929 neměl dlouhého trvání, neboť propadl alkoholu a v květnu 1933 zemřel.⁹⁰ Jejich náhradníky se stali příslušníci generace třicátníků, kteří vstupovali do redakce deníku vysoké zpravodajské a umělecké úrovně. K nově přichozím novinářům patřil Ferdinand Peroutka, který v roce 1924 stál u zrodu kulturně-politické revue *Přítomnost*. Další významnou osobností, která se neblaze proslavila za nacistické okupace, byl Emanuel Moravec. V době, kdy spolupracoval s *Lidovými novinami* (jeho články vycházely pod pseudonymem Stanislav Yester) byl však rozhodným stoupencem hradní politiky. Na přelomu dvacátých a třicátých let přišli do *Lidových novin* také spisovatel Karel Poláček, do národohospodářské rubriky přispívající ekonom Jiří Hejda, s nímž se Ripka dobře znal z redakce *Národního osvobození* a jenž se v roce 1937 stal vrchním ředitelem ČKD, a jako zahraniční dopisovatel Ivo Ducháček, který se stal později Ripkovým blízkým exilovým spolupracovníkem a informátorem v období po roce 1939.

Pražská redakce *Lidových novin*, která vznikla v roce 1920, působila ve stísněných podmínkách, a to až do roku 1936, kdy se usídlila v budově Topičova nakladatelství na Národní třídě. Specifikum *Lidových novin*, které vznikly v roce 1893 v Brně, popsal ve svých pamětech již zmiňovaný Jiří Hejda, který do redakce nastoupil dva roky před Ripkou. Protože se *Lidové noviny* tiskly v Brně, znamenalo to v té době nepřetržitý telefonní styk, posílání úvodníků a situačních zpráv rychlíkovým vozem do Brna, což kladlo velké nároky na souhru redaktorů, přehled a pohotovost. Vzhledem k protáhlému tvaru republiky bylo na druhou stranu výhodou to, že v oblastech na Moravě a na Slovensku, kam se pražské deníky dostávaly až v poledne, byly *Lidové noviny* již brzo ráno.⁹¹

⁸⁹ První Ripkovy krátké informativní články se v *Lidových novinách* objevily již v březnu 1930.

⁹⁰ O historii *Lidových novin* PERNES, J.: *Svět Lidových novin 1893–1993*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1993.

⁹¹ HEJDA, J.: *Žil jsem zbytečně*. Praha: Melantrich, 1991, s. 97.

7. Hubert Ripka, třicátá léta (Národní archiv)

Ripka přišel do redakce *Lidových novin* již s bohatou žurnalistickou zkušeností. Byl považován za vzdělaného novináře, který je schopný bystrého úsudku a který se vyznačuje hlubokou odbornou znalostí témat, k nimž se vyjadřoval. Jeho články a komentáře se stávaly stále oblíbenějšími. Demokratické názory a oddanost myšlenkám zakladatele samostatné Československé republiky T. G. Masaryka a důvěra k jejímu ministru zahraničních věcí Edvardu Benešovi se dobře slučovaly s orientací *Lidových novin*. Nutno dodat, že do novinářských podniků rodiny Stránských proudily ze státních struktur (například z ministerstva zahraničních věcí) značné finanční prostředky. Pětatřicetiletému novináři nabídl místo v redakci syn zakladatele *Lidových novin* Adolfa Stránského Jaroslav, jehož pravou rukou se při formulování politického zpravodajství Ripka postupně stával. Za redakční stůl si sedl vedle Ivana Herbena, dalšího syna slavného otce. Ripkovým asistentem pro parlamentní zpravodajství se později stal Zdeněk Bořek Dohalský, který o desetiletí později působil jako spojka mezi exilovou vládou v Londýně a předsedou protektorátní vlády Aloisem Eliášem a jenž byl v únoru 1945 zastřelen v terezínské Malé pevnosti.

Ripka podával zpočátku zprávy ze senátu a poslanecké sněmovny. Jeho parlamentní zprávy ve své první části shrnovaly výsledky jednání a pojednávaly o schválených zákonech a v druhé části se zabývaly připomínkami jednotlivých poslanců a senátorů. Často zde ostře vystupoval proti komunistům, odsuzoval jejich parlamentní průtahy a obstrukce. Záhy se však zaměřil na zahraniční politiku a stal se šéfem zahraničněpolitické rubriky, kterou vedl bezdezbytku v intencích Benešovy koncepce. V roce 1931 se také stal předsedou Klubu zahraničních redaktorů. Ze schůzí zahraničních výborů parlamentu věnoval pozornost především právě Benešovým projevům. Jako novinář uskutečnil s ministrem zahraničí řadu rozhovorů, což přispívalo k tomu, aby důkladně poznal Benešovy politické názory a mohl se stát jeho politickým důvěrníkem. Přibližoval široké veřejnosti výsledky oficiálních jednání Malé dohody, na jejichž konferenci v Československu, Jugoslávii a Rumunsku byl redakcí *Lidových novin* ve třicátých letech často vysílán. Nešlo mu přitom jen o poskytování informací, ale také o manifestaci jednoty a síly československo-jugoslávsko-rumunského spojení, a to i poté, co se Jugoslávie začala z hospodářských důvodů stále více orientovat na Německo. Reagoval na zahraničněpoliticky významné události nejen u československých malodohodových spojenců, ale také v Rakousku, Polsku, Maďarsku, Německu, Francii a od roku 1935 v Sovětském svazu.

Ripkovy články v *Lidových novinách* se postupem času stávaly v nejednom případě zdrojem informací z Československa pro zahraniční tisk, který někdy citoval i dlouhé pasáže z jeho komentářů. Tak tomu bylo například u fran-

couzských *Petit Parisien*, *Le Temps*, ale také u polských, německých, maďarských a dalších periodik. Jeho novinářská činnost se v letech 1930–1938 neomezovala jen na *Lidové noviny*. Pravidelně přispíval do dalších periodik, mimo již zmíněné například do *Československo-jihoslovenské revue*, týdeníku *Přítomnost*, v druhé polovině třicátých let také do národněsocialistického *Českého slova*.

2.4.1 INFORMAČNÍ ZAHRANIČNÍ CESTY

Od roku 1932 až do mnichovské krize podnikal Hubert Ripka pravidelné informační cesty do zahraničí. Během šesti let navštívil Maďarsko, Polsko, Bulharsko, Rumunsko, Švýcarsko, Velkou Británii, Sovětský svaz, opakovaně také Jugoslávii a Francii. Do ciziny nevyjížděl jen z důvodů získání aktuálních zpráv pro své politické úvodníky a komentáře. Stal se důvěrným spolupracovníkem československého ministra zahraničních věcí a od roku 1935 prezidenta republiky Edvarda Beneše. Z ministerstva zahraničních věcí získával také neoficiálně pro tyto účely finanční prostředky. Jako politický novinář měl řadu kontaktů na významné zahraniční politiky, představitele společenského života i redaktory novin. Byl inteligentním, komunikativním, společenským a jazykově dobře vybaveným žurnalistou, pravým opakem těch novinářů, o nichž sám jednou napsal: „*Čeští novináři nehrnou se s nedočkavou zvědavostí k cizím státníkům a politikům, naopak, nejraději se jim plaše vyhýbají. Bůh ví, proč! Snad proto, že je snadnější a pohodlnější hádat se anonymně od redakčního stolku s nepřítomným odpůrcem, než napnout trochu pozornosti a obratnosti v osobním rozhovoru s cizím politikem.*“⁹² Ze svých zahraničních cest pořizoval souhrnné zprávy pro Edvarda Beneše, které mu poskytovaly informace o tamější vnitropolitické situaci. Připojoval také záznamy z rozhovorů, které vedl s předními vládními nebo opozičními politiky. Před zahraničními cestami si domlouval s Benešem osobní schůzky, a ten ho informoval o svých aktuálních názorech o důležitých vnitropolitických i zahraničněpolitických otázkách země, kam Ripka mířil a kde měl „pročeskoslovensky“ působit.

Dne 30. dubna 1932 odjel na tři dny do Budapešti, a to jako host maďarského advokáta Auera, který ho seznámil s řadou maďarských politiků. Ve stejné době přijeli do Budapešti francouzská novinářka Le Bas-Fouqueová

⁹² LN 1930, roč. XXXVIII, č. 342, 10. července – ráno: Korektnost pana Ljapčeva, s. 1–2. Cit. dle s. 1.

a spolupracovníci pařížského socialistického časopisu *Populaire* jakožto hosté maďarské sociálnědemokratické strany, což vzbuzovalo pozornost ve vládních kruzích. Vládní tisk se pozastavoval nad tím, že v době projednávání státního rozpočtu přijely návštěvy, které v minulosti neměly o Maďarsko zájem, v případě *Lidových novin* se dokonce hovořilo o pomluvách a hrubých útocích. Ripka vedl řadu rozhovorů s maďarskými novináři a politiky, a směrem k veřejnosti deklaroval především potřebu vzájemného poznání a pochopení, potřebu toho, aby maďarští žurnalisté častěji přijížděli do Prahy.⁹³ O svých rozhovorech informoval písemně Beneše. V Budapešti se setkal také s poslancem Gusztávem Gratzem, představitelem jedné z vládních stran, který dle Ripkovy zprávy očekával brzký návrat hraběte Bethlena⁹⁴ na pozici ministerského předsedy. Maďarská opozice byla podle Ripky neobyčejně roztržštěná, politicky slabá a bez významných vedoucích osobností. S Bethlenovým návratem bylo třeba počítat také pro podporu z Itálie, která byla proti snahám někdejšího maďarského prezidenta Károlyiho přiblížit se Francii. Ripka ministra zahraničních věcí informoval, že si Bethlen přeje vytvoření italsko-rakousko-maďarského bloku a doufá, že získá i Rumunsko, přičemž je zásadně proti sblížení s Československem. Podle Ripkovy zprávy vkládala maďarská opozice mnoho nadějí do Edvarda Beneše, který by však měl „vyjít vstříc“ v otázce revize československo-maďarských hranic.⁹⁵

V roce 1932, tedy ještě před Hitlerovým „převzetím moci“, podnikl Ripka také dva informační zájezdy do Německa. Při první cestě v polovině května navštívil Berlín, Lübeck, Hamburk, Lipsko a Drážďany. Měl příležitost mluvit s několika pravicově i levicově orientovanými novináři. Podle jeho celkového dojmu byl německý národ v úplném duchovním, mravním a politickém rozvratu, Německo nacionalistické, hitlerismem proniknuti i ti, kteří s ním politicky nejdou, liberální a demokratické skupiny naprosto beze všeho vlivu, za obecného nepřátelství až nenávisti k Francii.⁹⁶ Uchopení moci Hitlerem bylo podle Ripkových postřehů neodvratné. Zaznamenal rovněž stoupající odpor vůči Československu, které Němci stále více chápali jako jedinou vážnou překážku v uskutečnění německé „Mitteleuropy“.

⁹³ NA, f. Ministerstvo zahraničních věcí – výstřižkový archiv (dále MZV-VAI), k. 3842.

⁹⁴ István Bethlen byl maďarským ministerským předsedou v letech 1921–1931.

⁹⁵ AÚTGM, f. EB I., k. 157, sign R 296/4, Francie 1936.: Informační zájezd H. Ripky do Budapešti ve dnech 30. dubna až 2. května 1932.

⁹⁶ AÚTGM, f. EB I., k. 196, sign. R 340 c, Německo 1932: Zpráva H. Ripky o jeho cestě v Německu v květnu 1932. Cit. dle s. 1. Datum na dokumentu (4. května 1932) je zřejmě chybné, Ripka zprávu zapsal až po návratu, tedy pravděpodobně 4. června 1932. Dokument je otištěn v příloze.